

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lelujen turvallisuudesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on lähettänyt 6 päivänä syyskuuta 2011 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi lelujen turvallisuudesta (HE 14/2011 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kaupallinen neuvos Ilkka Cantell, työ- ja elinkeinoministeriö

- laboratorionjohtaja Janne Nieminen, Tullilaboratorio
- tutkija Anna Pukander, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- lainopillinen asiamies Tiina Toivonen, Suomen Yrittäjät.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen Leluyhdistys ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki lelujen turvallisuudesta. Laki sisältäisi lelujen turvallisuutta koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin mukaisen sääntelyn. Laila korvattaisiin voimassa oleva laki lelujen turvallisuudesta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Eräitä lelujen kemiallisia ominaisuuksia koskevat lain vaatimukset tulisivat kuitenkin voimaan vasta heinäkuussa 2013.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta ehdottaa, että lakiehdotus hyväksytään hallituksen esityksen mukaisena.

Laissa säädetään yksityiskohtaisesti sellaisen lelujen turvallisuudesta, joita käytetään alle 14-vuotiaiden lasten leikeissä. Laissa korostetaan valmistajan vastuuta. Ennen lelun markkinoille saattamista valmistajan on analysoitava

lelun ominaisuudet ja vaarat sekä osoitettava, että lelu täyttää laissa asetetut turvallisuusvaatimukset. Valmistaja vastaa lelun vaatimustenmukaisuusarvioinnista. Valmistajan on varmistettava myös lelun jäljitettävyyttä sekä ilmoitettava omat yhteystietonsa. Myös maahantuojalla ja jakelijalla on velvollisuus varmistua lelun vaati-

muksenmukaisuudesta. Näiden on ilmoitettava tuotteista ja riskeistä valmistajalle.

Lain 17 §:n 2 momentin mukaan jakelijan on varmistettava, että valmistaja on laatinut vaaditut asiakirjat. Direktiivin 7 artiklan 2 kohdan vastaavan sääntelyn mukaan jakelijoiden on varmistettava, että lelussa on vaadittu vaatimuksenmukaisuusmerkintä ja että sen mukana ovat vaaditut asiakirjat.

Asiantuntijakuulemisissa on huomautettu, että lakiehdotuksessa on asetettu jakelijalle laajempi selonottovelvollisuus valmistajan laatimista asiakirjoista kuin mitä direktiivissä edellytetään. Valiokunta toteaa, että lain 5 §:ssä säädetään valmistajan velvollisuudesta laatia tekniset asiakirjat, toteuttaa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely sekä säilyttää niitä koskevat asiakirjat. Valmistajan velvollisuuksista säädetään myös useissa muissa pykälissä. Esityksen valmistelijalta saadun selvityksen mukaan lain ja direktiivin välinen ero johtuu säännöksen kielellisestä muotoilusta.

Valiokunta toteaa, että etenkin pienjakelijan on käytännössä mahdotonta varmistaa, että valmistaja on laatinut vaadittavat asiakirjat. Valiokunta korostaa, että maahantuonnissa maahantuojan on varmistettava, että valmistaja on arvioinut lelun vaatimustenmukaisuuden asianmukaisesti, että valmistaja on laatinut tekniset asiakirjat ja että lelun mukana on vaaditut asiakirjat. Maahantuojalla ja jakelijalla ei ole velvollisuutta suorittaa varsinaista vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä. Se on valmistajalla. Maahantuojalla on paremmat resurssit ja asiantuntemus kuin jakelijalla valvoa ja vaatia, että valmistaja on täyttänyt velvollisuutensa. Jos lain 17 §:n 2 momentin sääntely hallituksen esityksen pohjalta hyväksyttävässä muodossa aiheuttaa ongelmia, lakia on muutettava.

Leluturvallisuuslain noudattamista valvovat Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Tullilaitos, aluehallintovirasto ja kunnan valvontaviranomainen. Valvontaan sovelletaan kulutustavaroitten ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annettua lakia. Tässä laissa säädetään muun muassa valvontaviranomaisten velvollisuuksista ja toimivaltuuksista, valvontakeinoista ja rangaistuksista.

Tullilaboratorion antaman tiedon mukaan noin 20 prosenttia tutkituista leluista on todettu laboratorion testauksissa määräysten vastaisiksi. Tullilaboratorio on kokemusten perusteella päätenyt siihen, että lelujen turvallisuuden takaamiseksi on olennaisen tärkeää jatkaa riskiarvion perustuvaa valvontaa ja tuotteiden testausta. Markkinoilla olevassa lelussa on oltava CE-merkintä, ja tällaisella merkinnällä varustettua lelua pidetään vaatimusten mukaisena. Tullilaboratorion mukaan nykyisin käytännössä kaikissa määräystenvastaiseksi osoittautuneissa leluissa on CE-merkintä, joten pelkkä CE-merkinnän tarkastus ei takaa tuotteen määräystenmukaisuutta. Määräystenvastaisten lelujen suuri määrä ja mm. väärät CE-merkinnät osoittavat valvonnan tarpeellisuuden.

Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että tullilla ja Tullilaboratoriolla on riittävät resurssit hoitaa Euroopan talousalueen ulkopuolelta maahan tuotavien lelujen vaatimustenmukaisuuden valvontaa ja testausta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 22 päivänä syyskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Mauri Pekkarinen /kesk	Sirpa Paatero /sd
vpj.	Marjo Matikainen-Kallström /kok	Arto Pirttilahti /kesk
jäs.	Teuvo Hakkarainen /ps	Juha Sipilä /kesk
	James Hirvisaari /ps	Kaj Turunen /ps
	Johanna Karimäki /vihr (osittain)	vjäs. Anne Kalmari /kesk
	Miapetra Kumpula-Natri /sd (osittain)	Matti Saarinen /sd
	Jari Myllykoski /vas	Jouko Skinnari /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eelis Roikonen.